

EKSAMEN
I
6012 DRIFTSREGNSKAP OG BUDSJETTERING
08.05.2017

Tid:	4 timer
Målform:	Bokmål
Sidetall:	4 sider med oppgavetekst
Hjelpemiddel:	Kalkulator
Merknader:	Vekting er gitt ved starten av hver oppgave
Vedlegg:	Vedlegg 1 skal leveres ferdig utfylt, Vedlegg 2 er huskeliste.

Sensuren finner du på StudentWeb.

BOKMÅL**Oppgave 1 (35 %)**

Bedriften Covent AS produserer kun ett ventilasjonssystem, og har følgende standard bidragskalkyle per enhet (basert på budsjettert volum og salg på 5.000 enheter per måned).

Salgspris:		800 kr
Direkte materialer:	2,5 kg * 50 kr/kg	125 kr
Direkte lønn:	0,5 timer * 280 kr/t	140 kr
Indirekte variable tilvirkningskost.	0,5 timer * 140 kr/t	70 kr
<u>Standard tilvirkningsmerkost:</u>		<u>335 kr</u>
DB per enhet:		465 kr

Budsjetterte faste tilvirkningskostnader per måned er på kr 1.350.000 og budsjetterte faste salgs- og administrasjonskostnader er på kr. 550.000. Indirekte variable kostnader innkalkuleres på produktet ut fra antall standard arbeidstimer i produksjonen. For varer i arbeid antas det å ha påløpt fulle materialkostnader og halvparten av direkte lønnskostnader og halvparten av indirekte variable tilvirkningskostnader.

a) *Hva blir standardkalkylen (standard kostnad) for en enhet varer i arbeid?*

Følgende opplysninger om produksjonen i januar måned foreligger:

- Det var ingen inngående beholdning av varer i arbeid, mens 900 enheter er utgående beholdning.
- Det var 700 enheter på ferdigvarelageret ved inngangen til januar.
- I januar måned ble det igangsatt produksjon av 6.000 enheter. Av disse ble 5100 ferdig produsert.
- Det ble solgt 5400 enheter og salgsinntekten ble kr 4.266.000.

Regnskapet viser de virkelige kostnadene for januar:

- Materialkostnad ble kr 744.000 og virkelig materialforbruk ble 15.500 kg.
- Indirekte tilvirkningskostnader ble kr. 372.600.
- Virkelig lønnsats ble kr. 285 og lønnsavviket var på -9.600 kr (ufordelaktig).
- Fast tilvirkningskostnad var kr. 1.370.000
- Fast salgs- og administrasjonskostnad ble kr. 540.000.

- b) *Finn standard mengde materialer, standard tid ved virkelig produksjon og standardkostnader for direkte material, direkte lønn og indirekte variable tilvirkningskostnader for januar måned.*
- c) *Still opp et komplett standard bidragsregnskap for januar måned og finn månedens produksjonsresultat. (du skal benytte vedlegg 1 og fylle ut skjemaet, husk studentnr.)*
- d) *Foreta en avviksanalyse for direkte materialkostnader og direkte lønnskostnader. (Se vedlagte mal for oppstilling av avviksanalyse) Kommenter kort avvikene du finner.*
- e) *Dersom denne bedriften i stedet hadde ført sitt regnskap etter standard selvkost, hva ville månedens resultat da ha blitt?*

Oppgave 2 (40%)

Du er økonom i Akademia i BØ som selger både til privatkunder (varegruppe A) og bedrifter/kommuner (varegruppe B). Det er like før siste nyttårsskiftet og du har rimelig god oversikt over de økonomiske resultater for 2016 (alle beløp i 1.000 kr.):

Resultatregnskap 2016 (foreløpig)	Varegr.A	Varegr.B	Totalt
Salgsinntekter	6 000	4 000	10 000
<u>Varekostnader</u>	<u>4 200</u>	<u>2 800</u>	<u>7 000</u>
Bruttofortjeneste	1 800	1 200	3 000
Lønnskostnader			1 500
Markedsføringskostnader			430
Diverse driftskostnader			560
<u>Avskrivninger</u>			<u>250</u>
Driftsresultat			260
<u>Renter på gjeld</u>			<u>120</u>
Resultat før skatt			140

For budsjettåret 2017 regner en med at salgsinntektene for varegruppe A vil bli de samme som i 2016, mens det for varegruppe B blir lagt opp til en økning på 25 %. Det er hard konkurranse, særlig i privatkundemarkedet, og en må regne med at bruttofortjenesten for varegruppe A vil bli redusert med 2 %-poeng. For varegruppe B regner en ikke med endring i bruttofortjenesteprosenten. Lønnskostnadene vil stige med 6 % og diverse driftskostnader vil stige til 590. En regner med å bruke det samme til markedsføring som i 2016, mens avskrivningene vil øke med 50 på grunn av nye investeringer. Avdrag på langsiktig gjeld utgjør 200 pr. halvårstermin som er 30.6. og 31.12. Rentefoten er 10 % p.a.

Balanse pr. 31.12.2016 (foreløpig):

Bygninger	1 200
Inventar og transportmidler	600
Varelager	1 600
Kundefordringer	500
<u>Kontanter</u>	<u>700</u>
Sum eiendeler	4 600
Aksjekapital	1 000
Annen egenkapital	900
Langsiktig gjeld	1 400
Leverandørgjeld	600
<u>Diverse kortsiktig gjeld</u>	<u>700</u>
Sum egenkapital og gjeld	4 600

- a) Still opp resultatbudsjett for 2017. Tilfredsstill dette en total kapitalrentabilitet på 10 % regnet av Resultat før skatt + rentekostnader og IB total kapital?

Det er ønskelig å få kartlagt om bedriften kan klare seg uten opptak av nye lån i løpet av året 2017. Det skal allerede i januar investeres 400 i inventar og transportmidler, beløpet utbetales i februar. Andre investeringer er ikke planlagt. Bygninger avskrives med 100. Bedriften har som mål å redusere

varelageret med 100 i 1.kvartal og 100 i 2.kvartal. Kredittkunder (varegruppe B) får 1 måned kreditt, det samme gir leverandørene mens privatkunder (varegruppe A) betaler kontant. Diverse kortsiktig gjeld består av betalbar skatt kr. 70, skyldig utbytte 50 og offentlig gjeld på kr.580. Det ventes ingen endring i offentlig gjeld i løpet av året.

- b) *Lag en grov likviditetsoversikt som viser om bedriften har tilstrekkelig med kontanter til å klare seg likviditetsmessig gjennom år 2017. Still også opp budsjettert balanse pr. 31.12.2017. (Se evt. vedlegg med skjema for likviditetsbudsjettering etter indirekte metode.*

Oppgave 3 (25%)

Sønnico AS har selv tilvirket en termostat til et av sine produkter, vannkokeren ”Kokkos”. Nå er det kommet tilbud fra et firma som kan levere termostaten for kr. 300,- pr. enhet. Sønnico sin egen kalkyle viser at det går med kr.170,- i direkte material og kr. 50,- i direkte lønn for å produsere den. Termostaten tilvirkes i serier, og for en normalserie på 2.000 brytere påløper det indirekte variable kostnader på 30.000. De faste kostnadene er for neste år budsjettert til 1 mill.kroner, og blant disse knytter 700.000 seg til maskiner og bygninger. De kostnadene som gjelder maskiner og bygninger blir å betrakte som driftsuavhengige kostnader på kort sikt. De personer som arbeider med å tilvirke termostaten kan få andre oppgaver i foretaket dersom tilvirkning av denne opphører. Sønnico regner med å få behov for 10.000 termostater neste år.

- a) *Bør Sønnico kjøpe eller lage termostaten selv for å dekke behovet neste år? Begrunn svaret ved hjelp av beregninger.*

Sett at det nå melder seg et annet firma som er interessert i å leie de maskiner og bygninger som blir frigitt dersom Sønnico velger å kjøpe termostaten.

- b) *Hva er alternativkostnaden ved å produsere selv? Og hvor mye må Sønnico ha i leie pr. år for maskiner og bygninger for at konklusjonen i spørsmål a) skal endres?*

Økonomisjefen i Sønnico vurderer å gå over til ABC kalkulasjon for å få bedre kvalitet på kalkylene

- c) *Forklar hva som menes med ABC-kalkulasjon, og hva som er formålet med dette, beskriv også de 4 nivåene som kostnadshierarkiet er inndelt etter, og bruk eksempler på hvert nivå?*

VEDLEGG 1 (Skal fylles ut og leveres)**Kandidatnr:** _____**Standardkostregnskap etter bidragsmetoden.**

SALG	Antall		kr	Kr	Avvik Dir. kostnader
	Mengde	Sats			
			Standard kostnad	Virkelige kostnader	
Direkte materialer					
Direkte lønn					
tilvirkningskostnader:	Sum avvik direkte kostnader:				
Indirekte variable					
Periodens tilvirkningsmerkost					
Beholdningsendringer VIA					
Tilvirkningsmerkost FV					
Beholdningsendringer FV					
Tilvirkningsmerkost solgte varer					
Indirekte variable Salg&Adm.					
SALGSMERKOST					
KALKULERT DB					
Sum avvik direkte kostnader					
Sum dekningsdifferanser					
VIRKELIG DEKNINGSBIDRAG					
Faste kostnader Tilvirkningkostnader					
Faste kostnader salg & adm					
Budsjettavvik faste kostn.					
PRODUKSJONSRESULTAT					

Vedlegg 2 (Hjelpe ark.)**Huskeliste for avviksanalyser:****Materiell:**

Standard:
(1) Ms*Ps

Mellomregning:
(2)Mv*Ps

Virkelig:
(3)Mv*Pv

(1)-(2):

Mengdeavvik

(2)-(3):

Prisavvik**Lønn:**

Standard:
(1) Ls x Ts

Mellomregning:
(2) Ls x Tv

Virkelig:
(3) Lv x Tv

(1)-(2):

Produktivitetsavvik

(2)-(3):

Lønnsatsavvik**Vedlegg 3 (hjelp ark.)****Indirekte metode:**

Likviditetsbudsjett 2017:	
Driftsresultat	
+ Avskrivninger	
- Renter på gjeld	
- Utbetaling skatt	
+ Reduksjon kundefordr.	
+ Reduksjon varelager	
+ Økning leverandørgjeld	
= Kontantstrøm fra drift	
Investeringsaktivitet:	
- Anleggsinvesteringer	
Finansieringsaktivitet:	
- Utbetaling av utbytte	
- Reduksjon langsiktig gj.	
= Endring likviditet	